

КЛАСТЕРНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ

Вхідні пропозиції PPV Knowledge Networks

Львів, 2014

Поточний контекст

- Кластерна політика в Україні відсутня, спроби розробки кластерної політики було зроблено в 2010р.
- В Україні існує лише кілька кластерів (на відміну від великої кількості кластерних ініціатив), більшість з існуючих кластерних організацій мають низьку інституційну спроможність, низький рівень зв'язків з наукою та виведенням на ринок інновативної продукції. Реалізовано або реалізовується кілька грантових проектів, пов'язаних з кластерними ініціативами.
- Прийнята Стратегія регіонального розвитку до 2020р. з врахуванням практик ЄС. Програми та проекти регіонального розвитку в ЄС переважно включають використання інструментів підтримки кластеризації та кластерів. Механізми дієвої системи регіонального розвитку та інструменти політики регіонального розвитку – на етапі становлення.
- Відсутні дієві політики у сфері інновацій, промислова політика, політика у сфері науки та прикладних досліджень, - важливі для кластерної політики.
- Країни ЄС, центральні органи влади та регіональні органи влади та інституції розвитку, активно розробляють та впроваджують нові політики та інструменти розвитку кластерів.
- ЄС може надавати підтримку процесу розвитку кластерної політики, впровадження інструментів підтримки кластерів тощо.

Підхід до розробки кластерної політики

- Враховувати рівень спроможності – формування кластерної політики має базуватись на існуючій інституційній спроможності, рівні компетенцій та наявних ресурсах.
- Націленість на впровадження – розробка стратегії має супроводжуватись пілотуванням практичного інструментарію політики, - впровадження регіональних програм, включення пріоритетів та підходів кластерної політики до механізмів підтримки регіонального розвитку та галузевих програм.
- Бути проактивною – кластерна політика має враховувати європейські розробки щодо нових методів та підходів до формування кластерної політики, - бути проактивною

(враховувати новітні підходи) а не ретроактивною (копіювати те, що вже зроблено і впроваджено де-інде).

- Використовувати наявний інструментарій – кластерна політика має використовувати інструментарій програм регіонального розвитку з Фонду підтримки регіонального розвитку, угоди між КМУ та областями, програми галузевого розвитку та інші програми.
- Узгоджуватись з іншими політиками – кластерна політика залежить і пов’язана з політикою регіонального розвитку, промисловою політикою та політикою розвитку інновацій.

Етап	Національний рівень	Регіональний рівень
Етап 1 (2015 – 2017)	<ul style="list-style-type: none"> • Розробити кластерну політику. • Мати інструменти для реалізації кластерної політики, деякі з них – апробовані. • Включити інструменти кластерної політики в операційні програми стратегії регіонального розвитку. • Мати спроможність аналізувати стан кластерних ініціатив. 	<ul style="list-style-type: none"> • Включити інструменти кластерної політики в операційні програми стратегій регіонального розвитку в конкретних регіонах. • Проведені пілоти програм підтримки кластерних ініціатив та кластерів в конкретних регіонах.
Етап 2 (2018 – 2020)	<ul style="list-style-type: none"> • Кластерна політика до 2020р. затверджена. • Розроблена кластерна політика на наступний програмний період ЄС (2021-2027). • Інструменти кластерної політики інтегровані в операційні програми фондів, Міністерств, регіонів. • Звіт про стан кластерів та кластерних ініціатив у 2020р. • Налагоджена координація між департаментами, міністерствами, регіонами 	<ul style="list-style-type: none"> • Інструментарій кластерної політики використовується мінімально 30% регіонами. • Підвищена інституційна спроможність кластерних організацій та збільшена їх кількість.

	щодо формування, впровадження та оцінки ефективності кластерної політики.	
--	---	--

Формат розробки кластерної політики

На початковому етапі (2014-2015)

- Створення громадської ради з розробки кластерної політики, до складу якої мають ввійти представники Адміністрації Президента, департаментів інвестиційно-інноваційної політики та розвитку ДПП, регіональної політики, стратегічного планування розвитку економіки, європейської інтеграції, промислової політики Міністерства ЕРТ, Мінрегіонбуду, Національного інституту стратегічних досліджень, Інституту регіональних досліджень НАН України, інституцій економічного розвитку, які мають досвід роботи з кластерними ініціативами та кластерами.
- Рада розробляє (1) чорновий варіант кластерної політики на основі кращих практик ЄС, (2) технічне завдання для проекту Twinning для розробки кластерної політики на період до 2020 та засади кластерної політики на період 2021-2027, (3) механізм пілотування інструментів підтримки кластерних ініціатив на регіональному рівні у 2015-2017рр.
- Департамент інвестиційно-інноваційної політики та розвитку ДПП виконує функцію координатора роботи Ради, підготовки чорнового варіанту кластерної політики та впровадження механізм пілотування інструментів підтримки кластерних ініціатив на регіональному рівні у 2015-2017рр – координація роботи з обласними радами та адміністраціями та кластерними організаціями

На етапі формування (2016-2017)

- Впровадження проекту Twinning для розробки кластерної політики
- Громадська рада з розробки кластерної політики виконує функції Наглядової ради проекту Twinning
- Впроваджуються пілотні програми на регіональному рівні (пілотування інструментів), проводиться аналіз ефективності інструментів

Пілотування інструментів

- Пілот – Львівська область.
- Формат – розробка програми або включення заходів з кластерної політики в рамки існуючих програм. Дофінансування програми з Фонду підтримки регіонального розвитку за умови врахування національної кластерної політики. Проведення

конкурсів проектів та реалізація проектів, оцінка ефективності. Проговорення програм, конкурсів та проектів на Громадській раді з розробки кластерної політики.

- Підтримка нових підходів – підприємницькі кластерні організації, інформаційно-насичені бізнес послуги (knowledge intensive business services).
- Націленість на результат – впровадження нових продуктів та послуг, вихід на нові ринки, підвищення кваліфікацій кадрів тощо.
- Напрацювання координації з регіонами та органами місцевого самоврядування (співфінансування з різних джерел, узгодження пріоритетів, підходів).

Аналіз кластерних ініціатив

- МЕРТ, регіони та кластерні організації (відповідальні за політику) інтегровані в загальноєвропейські форуми та механізми щодо кластерної політики: European Cluster Observatory (<http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cluster/>), Smart Socialization Platform, Regional Innovation Monitor Plus, Cluster Working Group etc.
- Запроваджений періодичний (двічі на програмний період) національний звіт з кластерної політики